

TREATY SHOPPING V MEZINÁRODNÍM INVESTIČNÍM PRÁVU

ABSTRAKT

Pojmem *treaty shopping* je označována změna korporátní struktury investora uskutečněná s cílem dosáhnout ochrany vybrané investiční dohody, pod kterou by jinak investor nespadal, a to za účelem čerpání výhod, které taková dohoda investorovi přináší. Tato disertační práce přináší ucelený přehled a analýzu *treaty shoppingu* v investičním právu a klade si za cíl vyjasnění toho, kde se nachází limity *treaty shoppingu* a zjištění, zda jsou tyto limity v současné době dostatečně reflektovány investičními tribunály.

Disertační práce nejprve zkoumá některá související teoretická témata. Po představení pojmu *treaty shoppingu* včetně poukázání na jeho negativní důsledky, které přináší (Kapitola 1), je pozornost obrácena na otázku, jak přistupovat k národnosti právnických osob v mezinárodním právu a dle investičních dohod, neboť právě národnost je klíčovým konceptem, který *treaty shopping* umožňuje (Kapitola 2). V této kapitole jsou popsána jednotlivá kritéria, podle kterých je možné k národnosti přistupovat – kritérium právního řádu podle kterého byla právnická osoba založena či jejího sídla, její kontroly anebo místa, kde vykonává skutečnou činnost. Kapitola se dále věnuje i tomu, jak k pojmu národnosti přistupovat dle Dohody ICSID.

Následující analýza je zaměřena na doložky o odepření výhod (*denial of benefits*) (Kapitola 3), které jsou součástí některých dohod a slouží k zabránění *treaty shoppingu*. Kapitola se věnuje řadě problému, jež vyvstávají při využití těchto doložek v praxi. Ve světle identifikovaných sporných otázek jsou poté zhodnoceny doložky obsažené v investičních dohodách uzavřených v posledních pěti letech. Na konci této kapitoly je také představena vzorová doložka.

Poslední teoretická kapitola zkoumá vliv mezinárodněprávních principů na investiční právo (Kapitola 4). Zejména princip dobré víry a princip zákazu zneužití práva hrají zásadní roli při prevenci *treaty shoppingu*; z tohoto důvodu proto kapitola zkoumá původ těchto principů, jejich možné užití v investičním právu a funkci, kterou mohou zastávat v případech *treaty shoppingu*, včetně jejich dopadu na interpretaci smluv.

Druhá část disertační práce analyzuje rozhodnutí investičních tribunálů, které se zabývaly *treaty shoppingem* a zkoumá zejména přístup tribunálů k otázce národnosti, k interpretaci článku 25, odst. 2, písm. b. Dohody ICSID, doktríně sejmutí korporátní masky (*piercing of the corporate veil*) a použití principu zákazu zneužití práv (Kapitola 5). Závěry tribunálů jsou zhodnoceny pod příslušnými tematickými podkapitolami a tímto způsobem jsou identifikovány současné trendy rozhodovací praxe.

Na závěr je pozornost věnována možným budoucím výzvám, které v souvislosti s *treaty shoppingem* vyvstávají. Zejména se jedná o postupné změny v textech nově uzavíraných smluv, dále je prostor věnován současnému přístupu EU k investiční ochraně a nakonec je nastíněna možná inspirace mezinárodním daňovým právem, které čelilo obdobným problémům s pojením s *treaty shoppingem* (Kapitola 6).

Poznatky získané při tvorbě disertační práce vedou k závěru, že existují dvě hranice *treaty shoppingu*. Zaprvé jsou stanoveny texty samotných investičních dohod, které mohou *treaty shopping* usnadnit anebo jej naopak značně omezit. Druhým limitem je poté princip zákazu zneužití práv. Na základě analyzovaných rozhodnutí investičních tribunálů práce obhájí názor, že limity aplikované investičními tribunály nejsou stanoveny uspokojivě, a to zejména kvůli nedostatečnému porozumění principu zákazu zneužití práv. Na druhou stranu se zdá, že s problémy způsobenými *treaty shoppingem* je možné se v budoucnu vypořádat vhodnou textací investičních smluv.

KLÍČOVÁ SLOVA

článek 25, odst. 2, písm. b) Dohody ICSID; doložka odepření výhod; mezinárodní investiční dohody; národnost právnických osob; *treaty shopping*; zneužití práva